



Dr. Ilir Muharremi

Postmodernizam i konceptualna umetnost

Cilj umetnosti je da izrazi unutrašnje emocije, neposredne duševne nijanse, da se marginalizuje u društvu gde će se razviti diskusija o ovakvoj vrsti predstavljanja. Ako govorimo o aktuelnoj svetskoj umetnosti, slobodno možemo potvrditi da dolazi do mešanja umetnosti, suočavanja raznih pravaca koji istovremeno globalizuju vidljivost, nevidljivost, ekonomiju, politiku, nauku i mnoge druge oblasti koje preokupiraju svet. Slobodno se može reći da je to jedan širi ugao posmatranja, duži, subjektivniji - nimalo okrenut prošlosti, počevši od primitivne, srednjovekovne, renesanse, moderna, post moderna, konceptualna... Specifičnost kod post moderne umetnosti je da se nepredstavljeno predstavi - da se izbací svako pravilo, ne zbog zadovoljstva, preživljavanja forme, boja, već da se pokaže da postoji nemoguće koje preko predstavljanja postaje moguće.

Umetnička dela Anselm Kiefer su u poslednjih dvadeset i pet godina izlagana širom Evrope, SAD i u Japanu. On je stvorio mnogobrojna dela i među njima treba izvojiti jednu metafizičko umetničko delo, koje se suočava sa tematikom, koju su mnogi Nemci `60-`70 godina želeli da zaborave, ali Kiefer je, takoreći, postao imperativ istorije nemačke za vreme nacizma. On je izazvao diskusije, ali i skandale celih pedeset godina. 1969.g. se on, sa 24 godine starosti pojavio na međunarodnoj umetničkoj sceni, sa jednom serijom fotografija sa običnim nazivom "Invazije", na kojima on sebe predstavlja kao nacistu, u zemljama koje je okupirao Hitler za vreme Drugog svetskog rata. On je ismejao Firera.

Mnogi umetnici konceptualne umetnosti na Kosovu, ulaze u vode pomenute umetnosti, pronalazeći nešto unutar moderne i predstavljajući nemoguće. Da manipulišeš idejom, ili da eksperimentišeš konceptom, moras tačno da preneseš predmet na platno, da budeš maestro tog ostvarenja, i zatim da se sakriješ iza zavese konceptualizma.

Iz antike su proizašla sjajna umetnička dela, produhovljena i vremenski obeležena. Lepa umetnička dela datiraju još iz vremena slika koje su se nalazile u Egipatskim grobovima pa do dekoracija palate Minoa. Antička umetnost je najviše stvarana zbog rituala. U XIV. veku je nešto malo drugacije - crkva je sputavala umetnost i druge verske objekte - slike svetaca, ili istoriju Biblije.

Neko može da pita - za koga je stvaran taj mali broj nezavisnih slika?! Najtačniji odgovor je ovaj: Za različite individue, koje su takođe imale verske tendencije. Dok, kod impresionizma, konkretno u XIX. veku, mrtva priroda se udaljava od stvarnosti, obzirom da su umetnici počeli da eksperimentisu sa njom, kako bi izrazili svoja osećanja.

Impresionizam kao pokret je nadahnut jednim delom poznatog slikara Claude Monea.

Na toj slici je igra svetlosti, na koji način?

Na svakoj slici se pojavljuje svetlost, pokšavajući prikazati način na koji se menja, njene razne likove, ali predstavljene na slici. Estetika, doživljaj, uznemiravanje, dugovečnost umetnosti se čuva duboko u gnezdu impresionizma. Impresionizam je istraživao teme i stvari kao sto su: pokret i svetlost, i čime se distancira od realne umetnosti. Ali, šta se dešava kod Postmodernizma, koji je poznat kao revolucionarna umetnost i ustvari Postmodernizam se ne nalazi iza modernizma, ili protiv njega, on se nalazi sakriven u njemu.

Jedan pisac ili slikar postmodernista se nalazi na mestu filozofa, i boje koje on stavlja na platno, ili tekst koji pisac piše, se ne desavaju po preliminarnim pravilima. Iz svega ovoga proizilazi da umetnik ili pisac deluje van pravila i radi tako što će stvoriti delo po pravilima. Delo se rađa pre nego pravila, prelazi preko pravila ili im prethodi. Post modernisti ne stvaraju realitet, nego konceptualne aluzije koje se teško pojavljuju. Naziv " Postmodernizam" potiče još od 1926. godine i pojavljuje se 1870., kada je naziv post-modernizam prvi upotrebio Britanski umetnik John Watkins Chapman.

Ako se govori o našoj vizuelnoj umetnosti ili o književnosti, koje su totalno ispunjene šablonima i pravilima, one se nalaze na vekovnoj distanci

Postmodernizma. Možda može da postoji umetnost Postmoderna ali ne i čovek Postmoderan, zato što je u njemu još uvek ostalo nešto primitivno, i zbog toga mnogi umetnici pokušavaju sebe da identifikuju kroz rad, nedostaje ono filozofsko mišljenje koje ruši pravila. Sta se desava sa konceptualnom umetnošću?!

Da li praktikujemo onako kako treba, ili živimo samo u iluzijama da razumemo. Ova umetnost se pojavila `60-ih godina i obuhvatala je umetnike raznih pravaca.

Katerin Mile piše: “Konceptualna umetnost ne podrazumeva smanjivanje dela na jednu ideju, nego samo ideju umetnosti, koncept umetnosti”. Konceptualna umetnost obuhvata metode i razne umetničke forme, počevši od performanse, umetničke instalacije, itd. Uvek umetnici, koji se bave tom umetnošću, su svesni da su dela koja stvaraju podređena ideji ili filtriranju. Treba da bude razumna i ispunjena.

Sol Lewitt piše: “ Umetnik ne može da predvidi svoju umetnost. On ne može da je sagleda dok nije ispunjena”. Ispunjenje igra veliku ulogu kod sagledavanja, zbog toga što ako se ne ispuni ne može da se predvidi suština. Mnogi konceptualni stvaraoci kod nas na Kosovu, ulaze u umetničke vode konceptualne umetnosti, a da nisu dovoljno upoznati sa pravilima, “Realizmom”.

Da bi manipulisaio idejom ili da eksperimentišes sa konceptom, treba tačno da preneseš objektivizam na platno, da budeš maestro tog realizma, a zatim da se sakriješ iza zavese konceptualizma. Lako je da se kriješ, a da ne obiđes prapocetak, ali bilo kada defekt će izaći na videlo kao vulkanska lava.

Bibliografija:

Umetničke avanture XX veka – Carpe Diem 2004” – Tirana, str:232

Lazar Trifunovic, “Slikarski pravci XX veka’ – Beograd, 1994, str:27

Rosie Dickins & Mari Griffith, “ Shvatanje umetnosti uz saradnju sa Nacionalnom Galerijom u Londonu”, Tirana, 2004, str:6